

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De translatione Episcopi. Consilium XXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

perator Preconfuli necessitatem in posuit per mare Asiam, & in ea primum Ephesum Metropolim ingrediendi, d. s. ingressum, quam sine periculis maris terram ingredi poterat. Et alibi voluerunt Imperatores vicissim in urbibus hemare iudices, quando tempore hiemis navigatio est periculosa, ne cuiquam illorum peculiare fiat incommodum, *l. Civitas C. De off. Rector. provincie.* * Et tempestatis in mari pericula, quia in tam brevi & exiguo aquae trajectu semper praevideri & caveri possunt, non magis quam aëris coelique inclementia ac tempestas, commovere non debent; multo minus ejusdem tempestatis impedimenta: nam jure communi satis prospectum est, ne qui ob tempestatem maris judicio die constituta adesse non possent, in contumaciam aut juris sui periculum aliquod incidat, *l. 2. §. Si quis iudicio. §. quod diximus cum seq. ff. si quis cautionib. &c.* Et sane jam triginta annis eadem fuit oppidi Romerwalensis facies ac situs; neque tamen ullum proferri potest exemplum vel naufragij, vel singularis alicujus incommodi ex hoc trajectu.

Quibus duabus difficultatibus, quæ inter cæteras maxime premere videntur, remotis, minimum negotij est in refellendis alijs causis, ex quibus translatio hæc urgetur: in quo propterea, ne prolixiores simus, nullam operam collocamus; præsertim quod in responsione Opponentium satis discutiantur. * Illud certe desiderio Goessanorum plurimum adversari debet, quod in eadem omnia pericula & incommoda censeant Romerwalenses, eosque, qui in ulteriore litore habitant, qui ad oppidum Goessanum sine eodem trajectu, quancumque causas in judicio Ecclesiastico acturi vel defensuri, pervenire non possent; ita ut sibi prodesse cum aliorum incommodo laborent, quod improbari solet, *l. 1. n. §. idem autem de aqua plu. arden.* potissimum in spendidiore luculentioraque Goessanorum fortuna; quæ infelicitati Romerwalensium hoc extremum, & penè ad sustinendam rempublicam solum relictum præsidium, invidere non debet; cum etiam totius Zelandiæ, imò omnium circumjacentium maritimarum regionum, ex causis per scripturam Opponentium latius deductis, interstet, saluum extare hoc Romerwalense oppidum; quod adeptis privilegijs ac prærogativis, adempta obventionum, quibus adversus injurias maris sumptum faciat, occasione, diu stare non poterit.

His itaque alijsque plurimis ex causis, quas faciunt & excitant partim Romerwalenses in magna adversitatum calamitate commiseratio; partim Goessanorum in præsentis felix ac luculenta conditio; partim denique rationum, quibus hæc supplicatio urgetur, improbabilitas, optima spes affulget ex amplissimorum Dominorum discretione ac judicio, per Serenissimam Regiam Majestatem rejectum iri postulare ac desideria Goessanorum.

De translatione Episcopi.

S V M M A R I U M.

Erectio novorum Episcopatumum.

1. Translatio contra libertatem Ecclesiasticam non valet.
Conf. Wamel. Tom. I.

2. Erectio Episcopatumum non debet alijs nocere.
3. Provincia in duas divisa remota in singula antiqua iura.
4. Jurisdictio mandata perpetua non est, sed revocabilis.

CONSILIVM XXVII.

Q V A M V I S admodum multa in medium proferri possint ad subversionem & improbationem concordiae & tractatus, quem Carolus Dux Geldriæ, super usu & cursu jurisditionis Ecclesiasticæ in civitate & circumjacente regione ac territorio Groeningensi in anno 1530. 13. Maji iniit & conclusit, inter Officialem Illustrissimi ac Reverendissimi Episcopi Monasteriensis, ac dictam civitatem & regionem seu earum incolas; eò quod plurima ejus capita, majorique pars libertatem Ecclesiasticam, ac illius jurisditionem nimium contringant & circumcidant, * ideoque non tantum ex juris Pontificij, *c. Quæ in Ecclesiis, c. Ecclesia S. Maria de consuet.* sed etiam civilis auctoritate & sanctione effectum carere, nec in usu retineri debeant, *l. privilegia, Authent. Cassa C. De sacros. Eccles.* ut pluribus argumentis deduci possent improbationis hujus argumenta & rationes, quæ etiam ultrò se satis offerunt: tamen residet difficultas in eo, num quod per concordiam seu tractatum personis Ecclesiasticis, hoc est, Officiali ac Commissarijs reservatum est, per eosdem retineri possit, invito ac contradicente Reverendissimo Episcopo Groeningensi, cui per erectionem novi Episcopatus Groeningensis, ac per dismembrationem adjecta & unita est ea pars Episcopatus Monasteriensis, quæ jurisditioni & imperio seculari Serenissimi Regis Catholici subiecta est, non tantum in regione seu ditione Groeningensi, verum etiam in locis vicinis dictæ seculari potestati subiectis: ut questio sit non inter Principem secularem & Reverendissimum Episcopum, sed inter dictos Commissarios, ac Reverendissimum Episcopum Groeningensem.

Causæ difficultatum in his potissimum consistunt, quod erectio, dismembratio, incorporatio, divisio, & unio, quæ in novis Episcopatibus, & erectionibus inferiorum Ecclesiarum in Cathedralibus sunt, ita fieri intelligantur, ut non adferant præjudicium aliquod vel diminutionem in dignitatibus & officijs, quæ in loco diviso, dismembrato, & novæ ecclesiæ Cathedrali seu Episcopatu incorporato & unito, ante divisionem ac dismembrationem fuerunt; præsertim quoad ea, quæ jurisdictionalia sunt, ut constitutione loannis vicesimi secundi in hujusmodi articulo aperte definitum est, *c. Ad apostolatus de concess. præbend. in Extravag. Joannis xxii.* Neque enim præsumitur Pontifex in obscuro, aut in generalitate verborum cujusquam quæsito juri derogare, *c. Cum olim De consuet. l. 2. §. Si quis à Principe ff. Ne quid in loco pub.* sed ex adverso, cum translationem, appropriationem, incorporationem, aut unionem aliquorum locorum ad aliam Ecclesiam facit, id præsumitur facere sine præjudicio eorum, qui prius in eo loco Ecclesiasticam aliquam jurisditionem habuerunt: si non id quoque (ut scilicet nulla deinceps sit

prioris Prælati Ecclesiastici in eo loco post separationem & incorporationem, iurisdicção vel superioritas) in literis huiusmodi dismembrationis & unionis fuerit expressum, *c. Quia monasterium de regul. domib.* * Quemadmodum etiam una eademque provinciâ, sub duobus Præsidibus divisâ, singulis provincialibus iura integrâ manent, *v. Si eadem ff. de offic. assess.* Que rationes hoc postulare videntur, ut quamvis iurisdicção Officialis Monasteriensis in his divisâ & unitis regionibus sit penitus suppressa & extincta, dictoque Episcopo Monasteriensi, & ejus Officiali nulla amplius ea in parte competat iurisdicção vel superioritas; quia scilicet bulla erectionis Episcopatus Groeningensis huiusmodi suppressionem apertè & dispositivè continet; neque ulla sit dubitatio, quin Pontifex id facere possit, *c. 1. Ne sede vacante &c.* hoc tamen non convincunt, quòd Ecclesiasticis personis aliquid sit ereptum aut ablatum ex iurisdicção, in ijs dismembratis & unitis locis, ubi degunt.

4. Cæterum quamvis hæc urgere & premere videantur, vera tamen juris definitio in hoc articulo residet in eo, quòd dictorum Commissariorum contradicção sit prorsus frivola & injusta: ex hac potissimum ratione, quòd dictorum Commissariorum iurisdicção ab origine & in progressu ad Commissarios proprio suo iure non pertinet, ratione alicujus ordinariæ dignitatis, idèque perpetua esse non potuerit, sed tantum sit mandata; quam qui suscipit, nihil proprium in iurisdicçãoe habet, *l. 1. §. Qui mandatum ff. De off. eius cui mandata est iurisdicção.* sic quòd illa eis possit eripi per mandantem; hoc est, olim. ante hanc unionem, per Episcopum Monasteriensem seu ejus Officialem; nunc verò per Reverendissimum Episcopum Groeningensem, in illius locum etiam quoad iurisdicçãoem surrogatum. Solvitur enim iudicium, & iudicandi potestas, vetante eo, qui iudicare iussit, *l. Iudicium solvitur De iudicij;* & aliud dicendo vel sustinendo, prorsus contraveniretur intentioni & voluntati Pontificis, in faciendâ hac erectione, divisione, & unionem, per quam singulis provincijs succurri voluit curâ novi Episcopi; exclusis ijs, qui in loco unito, non proprio suo iure, sed ex commissione prioris Episcopi (qui solus tam latè provinciæ suæ, sine adjunctione Commissariorum, sufficere non poterat) iurisdicçãoem Episcopalem exercebant: cui curâ & sollicitudini in parte unita novus Episcopus Groeningensis solus per se in exercenda iurisdicçãoe sufficere potest; saltem non cogitur invitus, quos non vult, retinere in mandata iurisdicçãoe, quæ per hanc unionem & in ea contentam translationem, amplius Episcopi Monasteriensis, aut ejus Officialis non est, sed Episcopi Groeningensis, *c. Salvator de præben. & dignit. Extravag. communib.*

Neque rursus hæc in consideratione habendum est interesse, quòd provinciales, præsertim Drenthij prætexunt, quòd extra patriam evocari non debeant: nam ea & Senerissimæ Regiæ Majestatis impetrantis, & summi Pontificis concedentis intentio fuit, ut constet ex præfatione Bullæ erectionis; ne id quoque, & multò minùs quam antea, post erectionem fieret; hoc est Groeningenses, Drenthij, & aliarum vicinarum regionum, sub

principatu seculari Regiæ Catholicæ Majestatis constitutarum, incolæ, iudicij causâ in causis ad iurisdicçãoem Ecclesiasticam pertinentibus, extra patriam, hoc est, extra limites iurisdicçãois & superioritatis Regiæ Majestatis ad civitatem Monasteriensem non evocarentur. Quæ ratio & consideratio, atque ex ea confurgens interesse, penitus cessat quoad iurisdicçãoem Episcopi Groeningensis; qui Drenthios & alios vicinos intra limites iurisdicçãois Regiæ Majestatis ad civitatem Groeningensem evocando, non censetur illos evocare iudicij causâ extra patriam seu patrias; præsertim in tanta loci vicinitate. Ita ut, cessante consideratione interesse provincialium, contradicção & contentio retinendorum veterum Commissariorum, ad veterem formam & observantiam in hoc articulo rejicienda & contemnenda sit; & dicto Reverendissimo Episcopo Groeningensi permittenda facultas suam iurisdicçãoem in omnibus istis regionibus suo Episcopatu unitis, secundum Canones Ecclesiasticos, secundum terminos juris, ac pro tenore bullæ dictæ erectionis exercendi per se vel alios, *cap. Inter cetera De offic. sud. ordin. sit. de off. Vicarij per tot.*

Sane quòd attinet ad jus temporalis iurisdicçãois, quæ per dictum tractatum & concordiam ampliata videtur in multis articulis, contra juris dispositionem & Ecclesiasticam libertatem; licet ita se res habeat, ut propter graves contentiones, quæ in omnibus penè regionibus jam multis sæculis exorta sunt, passim vel ubique ferè inter Episcopos & Principes initi sint tractatus & concordata, quoad usum iurisdicçãois, præsertim in constituendis causis mixti fori; quæ impugnare & expugnare foret difficile, propter probabilitatem rationum utrimque pro huiusmodi concordatis stantium: quia tamen in hoc Cœvordensi tractatu & concordia pieraque sunt, quæ à jure communi nimis exorbitant; consultum est, ut Reverendissimus Episcopus ea in unum colligat & Regiæ Catholicæ Majestatis Concilio, pro mutatione & emendatione illorum, exhibeat; præsertim quâ parte per ejusmodi concordata impediri potest sanctissima intentio suæ Regiæ Majestatis quam habuit in impetratione & constitutione horum novorum Episcopatum; nec dubium est, quin iusto desiderio Reverendissimi Domini Episcopi faciliter & feliciter succurratur.

De Translatione Episcopi.

S V M M A R I U M.

Vocatione beneficiorum ex majore promotione.

1. Beneficia curata vacant per adeptionem aliorum incompatibilium.
2. Beneficia promori ad Episcopatum quando vacant.
3. Possessio pacifica Episcopatus quando censetur acquisita.

CONSILIVM XXVII.

ERECTO Episcopatu Ruremundensi per Sedem Apostolicam assignata sunt diversa Ecclesiastica bona: ad quem ex auctoritate Aposto-